

Черговий, 17-й випуск інформаційного бюлетеня „Краєзнавча робота в бібліотеках України” містить підсумки моніторингу, проведеного Державною історичною бібліотекою України в 2006 році серед регіональних бібліотек. Мета авторів – визначити завдання краєзнавчої бібліотечної діяльності в сучасних умовах та ті її основні напрями, що потребують термінової методичної підтримки.

Головний редактор

Виноградова О.Б., канд. іст. наук

Підготували:

Кисельова В.П.
Михайлова О.В.

Редактор

Кудласевич Т.С.

Схвалено на засіданні Вченої Ради Державної історичної бібліотеки України

Моніторинг краєзнавчої діяльності бібліотек України, який здійснює ДІБУ упродовж останніх років, показує, що бібліотечне краєзнавство, як специфічна сфера бібліотечної діяльності, сьогодні набуло пріоритетного статусу для бібліотек регіонального і місцевого рівня. Для визначення основних напрямів методичної підтримки краєзнавчої бібліотечної діяльності в сучасних умовах відділом історичного краєзнавства у першому півріччі 2006 року було надіслано лист в обласні універсальні наукові бібліотеки (далі ОУНБ) з пропозицією висловити думку практиків щодо переліку найбільш проблемних питань у краєзнавчій роботі, які потребують методичного забезпечення у найближчий час.

За результатами узагальнення пропозицій, отриманих від 18 ОУНБ України, складено перелік нині актуальних для краєзнавчої бібліотечної діяльності проблем:

1. У напрямку вдосконалення краєзнавчих фондів:

- створення сучасної моделі фонду краєзнавчих документів (Луганська ОУНБ),
- доукомплектування (Кримська РУНБ),
- вивчення фонду, визначення краєзнавчої цінності документа (Чернівецька, Закарпатська ОУНБ),
- збереження фонду, участь у реалізації Державної програми створення національного реєстру рідкісних і цінних видань (Запорізька ОУНБ);

2. У напрямку поліпшення інформаційно-пошукових систем:

- - організація та удосконалення зведеного краєзнавчого каталогу (ЗвКК) (Волинська, Луганська, Львівська, Чернігівська ОУНБ, Харківська ДНБ ім. В.Г.Короленка);
- - розробка єдиної для всіх ОУНБ структури (схеми) ЗвКК (Донецька, Полтавська, Харківська, Чернівецька, Черкаська ОУНБ, Кримська РУНБ); та електронної версії ЗвКК з організацією практичного ознайомлення з досвідом однієї з провідних ОУНБ (Запорізька, Луганська, Чернівецька ОУНБ);
- - створення корпоративних краєзнавчих каталогів (ХДНБ);
- - розробка змін та доповнень до ББК, таблиць для краєзнавчих каталогів (Закарпатська, Рівненська ОУНБ), предметного рубрикатора для ЕК (Рівненська ОУНБ),
- - методика вивчення стану краєзнавчого ДБА, створення картотеки фактографічних довідок в електронному варіанті (Закарпатська, Херсонська ОУНБ);

3. Бібліотеки вважають необхідною підготовку методичних посібників з питань:

- створення електронних краєзнавчих баз даних „Край”, використання програми ІРБІС (Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Луганська, Львівська, Полтавська, Сумська, Харківська, Херсонська ОУНБ);
- організації роботи регіональних інформаційних центрів (РІЦ), встановлення корпоративних зв'язків в

питаннях краєзнавчої бібліографії (ХДНБ, Закарпатська ОУНБ);

– жанрово-видової структури краєзнавчих бібліографічних і методичних видань, зокрема, персональних покажчиків (Львівська, Херсонська, Черкаська ОУНБ);

– організації науково-дослідницької роботи з питань краєзнавчої бібліотечної діяльності (Івано-Франківська, Львівська ОУНБ);

– краєзнавчої роботи ЦБС, в т. ч. сільських бібліотек-філій (Львівська ОУНБ);

– популяризації історико-краєзнавчих документів, організації клубів типу „Краєзнавець”, віртуальних виставок, започаткувати серію видань „На допомогу бібліотекарю-краєзнавцю” (Івано-Франківська, Львівська Херсонська ОУНБ, ХДНБ);

– створення бібліотек-музеїв, музейних кімнат (регламентуючі документи, методика опису експонатів) (Івано-Франківська ОУНБ).

Крім цього, фахівці бажають перевидання „Методичних рекомендацій по складанню біобібліографічних посібників серії „Дослідники рідного краю” (К., 1991) із змінами та доповненнями (Чернігівська ОУНБ); пропонують здійснити аналіз краєзнавчих видань ОУНБ і підготувати поради щодо поліпшення їх змісту,

висвітлити кращий досвід в оглядах видань (Закарпатська, Рівненська, Сумська, Чернігівська ОУНБ);

Важливим також вбачається проведення конференцій, нарад, семінарів, регіональних шкіл підвищення професійної майстерності працівників краєзнавчих структурних підрозділів (Волинська, Закарпатська, Луганська, Полтавська, Сумська, Тернопільська ОУНБ);

Волинська ОУНБ, ХДНБ ім. В.Г Короленка бажають отримати перелік і зміст регламентуючих краєзнавчу діяльність документів.

На необхідності координації у підготовці бібліографічних посібників наголошує Рівненська ОУНБ.

Запорізька ОУНБ вважає актуальним питання переведення рідкісних видань краєзнавчого змісту на нетрадиційні носії інформації.

Це повний перелік, складений на основі узагальнення відповідей регіональних бібліотек на питання згаданого моніторингу (Див Додаток 1-2).

Підсумки цього моніторингу можна вважати незалежним підтвердженням сформульованої професором Н.М. Кушнарєнко наукової концепції щодо перспективних напрямів розвитку краєзнавчої діяльності бібліотек в умовах формування електронного інформаційного середовища, які потребують першочергового наукового обґрунтування та методичного забезпечення:

1. Розвиток документної бази бібліотечного краєзнавства: комплектування КФ традиційними, електронними (офлайн та онлайн) ліцензованими документами; створення електронних краєзнавчих

колекцій і бібліотек; формування єдиного розподіленого краєзнавчого фонду бібліотек регіону; селекція та фондоорганізація авторських краєзнавчих інтернет- документів.

2. Трансформація краєзнавчого довідково-пошукового апарату: переведення традиційних краєзнавчих каталогів у електронний формат; ведення електронних краєзнавчих каталогів; створення краєзнавчих бібліографічних БД; розробка навігаторів по краєзнавчих інтернет- документах; каталогізація авторських краєзнавчих інтернет- публікацій.

3. Забезпечення доступу до документної бази КДБ: організація роботи з краєзнавчими документами на будь-яких носіях; надання безпосереднього та інтерактивного доступу до краєзнавчих документів.

4. Інтеграція краєзнавчих ресурсів: розвиток електронної доставки краєзнавчих документів; створення зведених і розподілених електронних краєзнавчих каталогів; формування єдиного розподіленого краєзнавчого фонду.

5. Розвиток видів і форм інформаційного забезпечення краєзнавства: розширення доступу до вторинних краєзнавчих документів на електронних носіях; створення тематичних, персональних концептографічних та ін. краєзнавчих БД; підготовка оглядово-аналітичної краєзнавчої інформації; організація інформаційних центрів з краєзнавства; створення краєзнавчої електронної бібліотеки як особливого продукту.

6. Створення єдиної системи бібліотечного обслуговування: забезпечення безпосереднього доступу користувачів до краєзнавчих

ресурсів; впровадження розподіленої системи довідково-бібліографічного обслуговування з краєзнавства; електронна доставка краєзнавчих документів; створення зведених і розподілених краєзнавчих електронних каталогів.

7. Розвиток міжбібліотечної взаємодії: інтеграція краєзнавчих документних ресурсів; створення єдиної системи краєзнавчого довідково-бібліографічного обслуговування; створення розподілених краєзнавчих електронних бібліотек; електронна доставка краєзнавчих документів; впровадження зведеного довідково-пошукового апарату на краєзнавчі ресурси регіону.

8. Підготовка користувачів: організація курсів, зокрема «Інформаційна культура користувача»; консультування; розробка системи НБГГР та інструкцій.

9. Підготовка кадрів: підготовка та перепідготовка кадрів у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації; впровадження дистанційної освіти.

10. Створення технічних, комунікаційних, програмно-технологічних основ і використання єдиної системи протоколів передачі даних.¹

Кожний із означених напрямів сучасної краєзнавчої діяльності бібліотек України може стати предметом самостійного наукового дослідження.

Далі розглянемо, яку допомогу у реалізації цієї стратегії може надати Державна історична бібліотека України як методичний центр з питань історико-краєзнавчої бібліотечної діяльності.

---

¹ Кушнарєнко Н.М. Стратегічні напрями краєзнавчої діяльності бібліотек в умовах електронного середовища // Бібліотечне краєзнавство: нові технології: Матеріали міжнар. семінару, 22-23 берез. 2005 р. – Х., 2005. – С.4-10.

З підсумків моніторингу зрозуміло, що найбільше бібліотек (9) бажають отримати єдину для всіх ОУНБ структуру (схему) Зведеного систематичного краєзнавчого каталогу, методика організації його електронної версії у програмі ІРБІС (10), аналіз краєзнавчих видань ОУНБ і поради щодо поліпшення їх змісту в оглядах видань. Не дивно, що практиків в першу чергу турбують саме ці аспекти краєзнавчої роботи, адже останнім варіантом спеціалізованої класифікаційної схеми для краєзнавчого каталога фактично є „Примірна схема...” подана у методичному посібнику „Краєзнавча діяльність бібліотек”, яка сьогодні вже не задовольняє практиків навіть при організації каталогів у традиційному варіанті, не кажучи вже про їх електронні версії. Зрозуміло, що лише уніфікація програмного та лінгвістичного забезпечення, наявність ефективних засобів конвертування інформації дозволять серйозно говорити про корпоративну каталогізацію на регіональному і навіть загальнодержавному рівні. Тож, саме на вирішення цих питань у майбутньому році будуть спрямовані зусилля фахівців ДІБ України у напрямку методичної підтримки краєзнавчої бібліотечної діяльності.

Певні напрацювання для успішного вирішення означених проблем вже є: по-перше, у відділі історичного краєзнавства нині закінчується робота по створенню проблемно-орієнтованої бази даних „Теорія, методика і практика бібліотечного краєзнавства:1997-2006”, електронну (в програмному забезпеченні ІРБІС) і друковану версію якої буде поширено в бібліотеки України у наступному році.

Нині в Україні формуються нові напрями єдиного інформаційного середовища для фахівців бібліотечної сфери, які

дозволять вирішити важливі соціальні й професійні завдання, зокрема, своєчасно проводити наукові дослідження актуальних проблем бібліотечної справи, ефективно організовувати обмін електронними продуктами професійної наукової й інформаційної діяльності. При цьому обмін досвідом у напрямку створення і використання електронних інформаційних ресурсів супроводжується дуже важливими для професійного спілкування і самоосвіти принципами доступності, новизни й науковості інформації. Проте, на жаль, і сьогодні фахівцю буває важко знайти в існуючих електронних базах даних необхідні відомості з вузькоспеціальних питань, адже індексування записів орієнтоване на відбиток загального вмісту бази даних і розподіляє інформацію на великі тематичні потоки. Одним із можливих шляхів вирішення цієї проблеми якраз і є створення проблемно-орієнтованих інформаційно-документних систем.

У бібліотечному краєзнавстві вже накопичено значні обсяги фахової інформації, тож нині актуалізувалася необхідність створення і розповсюдження вторинних документів – результатів аналітичної, класифікаційної, синтетичної діяльності спеціалістів галузі. Зауважимо, що ДІБУ ще з 70-х років ХХ ст. систематично інформувала бібліотекознавців, викладачів, працівників краєзнавчих структурних підрозділів про нові матеріали з питань історії, теорії методики і практики бібліотечного краєзнавства, готуючи поточні бібліографічні покажчики літератури з даної теми. У 1997 році вперше вийшов ретроспективний посібник „Теорія, методика і практика бібліотечного краєзнавства”, який на той час став важливим джерелом для фахівців бібліотечної сфери. На сучасному етапі

назріла необхідність зібрати і систематизувати документальний потік з бібліотечного краєзнавства за наступне десятиріччя – 1997-2006 рр., причому, враховуючи збільшення обсягу інформації та впровадження в бібліотеках автоматизованих інформаційних систем, максимально оптимізувати цю роботу. Саме на вирішення даного завдання були спрямовані зусилля фахівців ДІБУ в поточному році. Насамперед, були розроблені концепція (проспект) бібліографічного покажчика „Теорія, методика і практика бібліотечного краєзнавства (1997-2006)” в електронному варіанті, його примірна схема (модель бази даних) (Додаток 3), проблемно-орієнтований словник заголовків предметних рубрик, опрацьовані інтерфейси введення, виводу й визначення ключів пошуку (Див Додаток 4). Згаданий словник заголовків предметних рубрик розроблений спеціально для цієї бази даних з метою підвищення пошукових можливостей. Відправною точкою був інформаційно-пошуковий тезаурус¹, підготовлений Національною парламентською бібліотекою України. Однак його слід розглядати в основному як зразок методологічних підходів, визначення понять. З цією ж метою використовувався „Короткий термінологічний словник із бібліографознавства та соціальної інформатики”². Сам перелік предметних заголовків є напрацюванням фахівців відділу історичного краєзнавства ДІБУ і являє собою приклад посткоординатної системи індексування, тобто такої, де порядок термінів не встановлений наперед. Формування переліку заголовків відбувалося в процесі складання ЕББД відповідно до вимог ДСТУ 2395-2000 „Інформація

---

¹ Вилегжаніна Т., Збанацька О. Інформаційно-пошуковий тезаурус. – Донецьк: Альфа-Прес, 2004. – 1104 с.

² Короткий термінологічний словник із бібліографознавства та соціальної інформатики / Г.М. Швецова-Водка та ін. - К.: Кн. палата України, 1998. – 116 с.

та документація. Обстеження документа, встановлення його предмета та відбір термінів індексування”. Так, п. 6.5 передбачає, що в разі відсутності понять в наявній класифікаційній системі, вони можуть бути визначені термінами чи дескрипторами, які відразу вводяться в інформаційну мову, або можуть бути тимчасово визначені більш загальними термінами. Тому було вирішено відразу вводити нові поняття до інформаційної мови, наприклад, була введена окрема предметна рубрика „портали; *регіональні*”, - для того, щоб не змушувати користувача переглядати все, що зібрано за рубрикою „бази (банки) даних”. Індексування не передбачає описування документа як фізичної одиниці, хоча деякі параметри щодо форми документа, його вихідних даних тощо можуть бути занесені до предметного покажчика, якщо інформація такого роду дозволить користувачеві точніше визначити, чи є цей документ релевантним його запиту (п. 3.1 згаданого ДСТУ). Саме тому до переліку предметних заголовків були внесені формалізовані поняття „офіційні документи”, „автореферати дисертацій”, „наукові праці”, „конференції, семінари”, адже програмне забезпечення ІРБІС дозволяє багатоаспектну предметизацію, включаючи хронологічну, географічну і формальну ознаки.

Варто зауважити, що при складанні проблемно-орієнтованих електронних бібліографічних баз даних виникають деякі розбіжності між можливостями відображення інформації в електронному варіанті і в традиційному – на паперовому носії. Дається взнаки, що ІРБІС, в першу чергу, каталогізаційна, а не бібліографічна програма. Загальновідомо, що ІРБІС у власному середовищі надає достатні

пошукові можливості за різними аспектами, починаючи з авторів, ключових слів, року видання і закінчуючи предметними рубриками та індексами класифікаційної схеми. Автоматичне формування бібліографічного покажчика для подальшого друку можливе за назвами і авторами, предметними рубриками, за власною класифікаційною схемою (так званий „видавничий індекс”), за датою нових надходжень. Проблема полягає в тому, що в покажчиках зі складною багаторівневою структурою в межах рубрик часто застосовується метод групування записів за логічною ознакою, скажімо, коли окремими блоками збираються всі записи, що стосуються певного населеного пункту, певної установи, особи, події. Тож, при створенні іншої бази даних - „Краєзнавчі бібліографічні посібники бібліотек України. 2001-2005”, яку ОУНБ теж отримують в наступному році, як в друкованому вигляді, так і в електронній версії, було прийняте методичне рішення – всі включені документи описувати лише за назвою. Для цього застосували наявний в ІРБІС механізм розмітки „заглавій” (назв).

Однак при наявності в базі даних документів, які описуються лише за автором, це зробити вже неможливо, принаймні, ще не вдалося вирішити цю проблему при формуванні ЕББД „Теорія методика і практика бібліотечного краєзнавства: 1997-2006 рр.” Наприклад, якщо раніше в подібних покажчиках у рубриці „Діячі бібліотечного краєзнавства: персоналії” записи групувалися за алфавітом персоналій, а в рубриці „Досвід використання автоматизованих систем” – за алфавітом установ, то тепер вони

будуть розміщені в загальному алфавіті авторів і назв, що певною мірою утруднить користування друкованим варіантом покажчика.

Методична та інформаційна підтримка бібліотечного краєзнавства в регіонах виявляється і в ознайомленні бібліотечної громадськості зі зразками кращого досвіду. Цьому, в першу чергу, слугує щорічний інформаційний бюлетень ДІБУ „Краєзнавча робота в бібліотеках України”. Останній, 16-й випуск, був присвячений підсумкам огляду-конкурсу краєзнавчих методичних посібників, підготовлених бібліотеками України у 2001-2005 рр. На жаль, наприклад, ні Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького, ні Одеська обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Грушевського не представили свої видання для участі в конкурсі, хоча цим книгозбірням є що запропонувати бібліотечній громадськості. Більш продуктивною є співпраця з регіональними бібліотеками у створенні вже згаданої ЕББД „Краєзнавчі бібліографічні посібники бібліотек України”. Всебічний аналіз потоку бібліографічних видань краєзнавчого спрямування буде покладений в основу наступного випуску інформаційного бюлетеня. Та вже сьогодні можна сказати, що бібліографічний доробок бібліотек України має позитивну динаміку в кількісному та якісному аспектах.

Враховуючи сучасні тенденції в бібліотечній діяльності, сьогодні необхідно сказати і про критерії ефективності краєзнавчої роботи бібліотек. Нині ефективність краєзнавчої роботи кожної

окремої бібліотеки і бібліотек регіону обумовлюється ступенем реалізації основних управлінських функцій: планування, організації, прогнозування, обліку, контролю, а також комплектування і підготовки кадрів. Російські фахівці вже запропонували модель „факторів ефективності” КБД, які, безперечно, актуальні і для бібліотек України:

- підтримка краєзнавчого напрямку з боку адміністративного керівництва, яке повною мірою розуміє його важливість;
- наявність суб'єкта управління, що виконує функції координаційного і методичного центра як всередині бібліотеки, так і в межах регіону;
- наявність документів, що регламентують краєзнавчу бібліотечну діяльність всередині бібліотеки (Положення про краєзнавчий структурний підрозділ, Положення про краєзнавчий фонд, Положення про краєзнавчий зведений каталог, паспорти на ЗвКК та інші частини краєзнавчого довідково-бібліографічного апарату, посадові інструкції тощо);
- реалізація суб'єктом управління його основних функцій, тобто планування, координації, обліку, контролю, аналізу і т.ін.;
- задовільне матеріально-технічне забезпечення бібліотеки.¹

---

¹ Неверова Т.А. Наше видение краеведческой деятельности // Мир библиографии. – 2006. - № 2. – С. 1.

Відсутність єдиних і чітких організаційних форм краєзнавчої бібліотечної діяльності (спеціалізованих підрозділів, часом і осіб, відповідальних за виконання краєзнавчої діяльності), негативно позначається на її результатах. Тільки за умови чіткої структурної організації КБД можливі якісні зміни всіх її складових, систематичне проведення регіональних і локальних досліджень. Стан координації краєзнавчої діяльності регіональних бібліотек дійсно нині потребує додаткових зусиль, створення відповідних регламентуючих документів.

Методична підтримка і активне поширення інновацій в краєзнавчій бібліотечній роботі, на наш погляд, є суттєвим внеском ДІБУ в справу розвитку цього важливого напрямку діяльності регіональних книгозбірень. Згідно з побажаннями фахівців краєзнавчих підрозділів ОУНБ відділ історичного краєзнавства ДІБУ планує підготовку і випуск відповідних методичних рекомендацій та розробок, спрямованих на поліпшення краєзнавчих інформаційно-пошукових систем і т. ін. Ця Робота ця триватиме постійно, оскільки краєзнавство – це не тільки пізнання минулого, але й спосіб збереження історичного досвіду, відбір та удосконалення того, що витримало іспит часом.

ДОДАТОК 1

Перелік напрямів краєзнавчої роботи, які визначені фахівцями ОУНБ України такими, що потребують методичної підтримки (за даними моніторингу ДІБУ за 2006 рік)

	Волинська ОУНБ	Донецька ОУНБ	Закарпатська ОУНБ	Запорізька ОУНБ	Івано-Франківська ОУНБ	Луганська ОУНБ	Львівська ОУНБ	Полтавська ОУНБ	Рівненська ОУНБ	Сумська ОУНБ	Тернопільська ОУНБ	Харківська ОУНБ	Херсонська ОУНБ	Черкаська ОУНБ	Чернівецька ОУНБ	Чернігівська ОУНБ	Харківська ДНБ	РНБ АР Крим
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
створення сучасної моделі фонду краєзнавчих документів																		
доукомплектування фонду краєзнавчих документів																		
вивчення краєзнавчих фондів, визначення краєзнавчої цінності документа																		

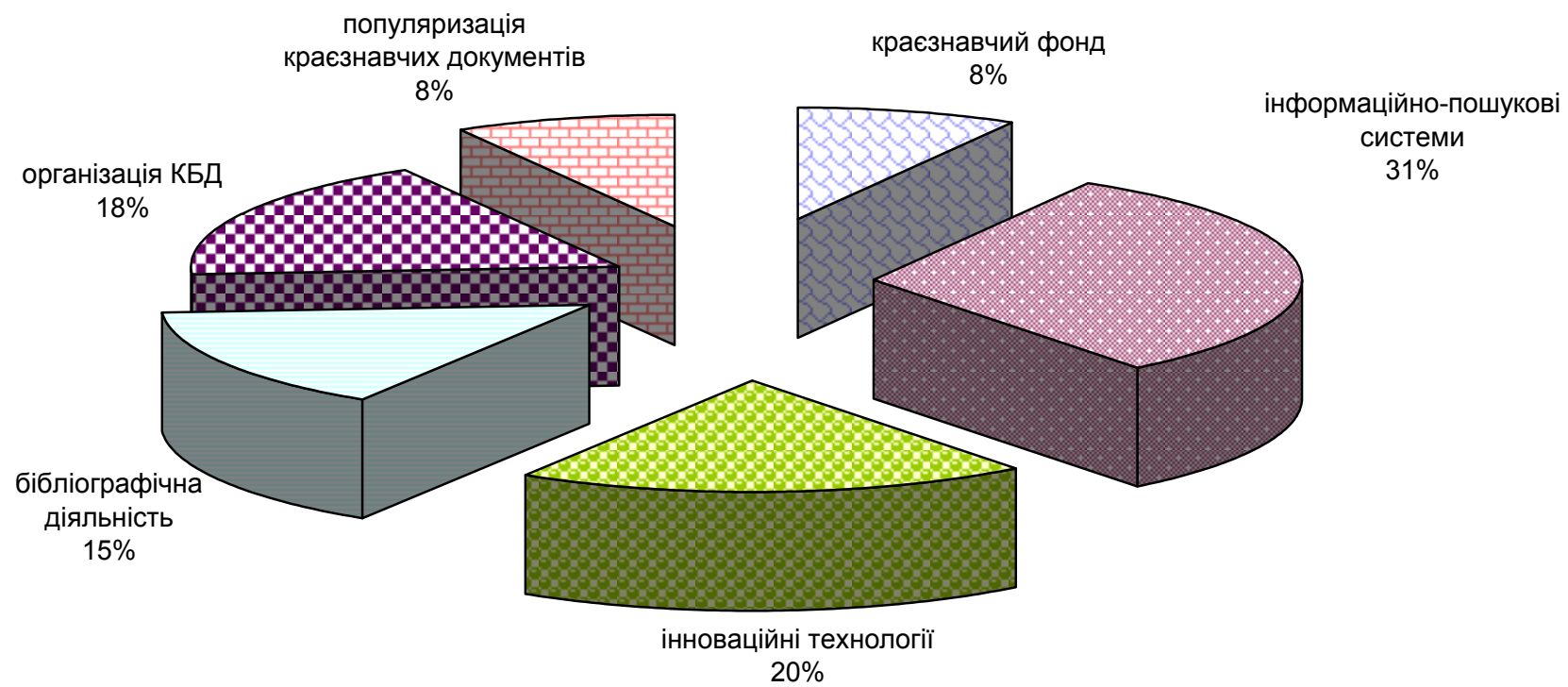

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
розробка методики вивчення стану краєзнавчого ДБА																		
створення картотеки фактографічних довідок (електронний варіант)																		
Підготовка методичних посібників з питань:																		
створення електронних краєзнавчих баз даних „Край”																		
використання програми ІРБІС																		
організації роботи регіональних інформаційних центрів (РІЦ), встановлення корпоративних зв'язків в питаннях краєзнавчої бібліографії																		
жанрово-видової структури краєзнавчих бібліографічних і методичних видань, в т.ч. персональних покажчиків																		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
організації науково-дослідницької роботи з питань краєзнавчої бібліотечної діяльності																		
краєзнавчої роботи ЦБС, в т.ч. сільських бібліотек-філій																		
популяризації історико-краєзнавчих документів, організації клубів типу „Краєзнавець”, віртуальних виставок (започаткувати серію „На допомогу бібліотекарю-краєзнавцю”)																		
створення бібліотек-музеїв, музейних кімнат (регламентуючі документи, методика опису експонатів)																		
перевидання методичних рекомендацій по складанню біобібліографічних посібників серії „Дослідники рідного краю” (К., 1991) із змінами і доповненнями																		

**ПРИМІРНА СХЕМА БІБЛІОГРАФІЧНОГО ПОКАЖЧИКА
„ТЕОРІЯ, МЕТОДИКА І ПРАКТИКА БІБЛІОТЕЧНОГО
КРАЄЗНАВСТВА (1997-2006 РР.)”**

Індекс СУ	Найменування розділів (рубрик)
1	2
1.	ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ КРАЄЗНАВЧОЇ БІБЛІОТЕЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
1.1.	Офіційні матеріали
1.2.	Загальні праці
1.2.1.	Конференції, семінари, наради
1.2.1.1.	Матеріали про конференції
1.3.	Історія бібліотечного краєзнавства
1.3.1.	Історія бібліотечного краєзнавства в регіонах
1.3.1.1.	Регіональні бібліотеки
1.3.2.	Діячі бібліотечного краєзнавства
1.3.2.1.	Персоналії
1.4.	Організаційно-методичні питання краєзнавчої роботи
1.4.1.	Методичні посібники з бібліотечного краєзнавства
1.4.2.	Бібліографічні покажчики з бібліотечного краєзнавства
1.5.	Науково-дослідна та інноваційна діяльність в краєзнавчій бібліотечній діяльності
1.5.1.	Інноваційні технології
1.5.1.1.	Досвід використання автоматизованих систем
1.5.1.1.1.	ІРБІС як типова система автоматизації в ОУНБ
1.6.	Підготовка кадрів. Підвищення кваліфікації
1	2
2.	КРАЄЗНАВЧІ ФОНДИ
2.1.	Фонд краєзнавчих документів
2.1.1.	Комплектування та організація
2.1.2.	Використання
2.2.	Фонд місцевих документів
2.2.1.	Обов'язковий примірник
3.	КРАЄЗНАВЧИЙ ДОВІДКОВО-БІБЛІОГРАФІЧНИЙ АПАРАТ
3.1.	Класифікація краєзнавчих документів
3.2.	Зведені краєзнавчі каталоги
3.3.	Електронні краєзнавчі бази даних
3.3.1.	Програмне і лінгвістичне забезпечення ЕКБД
1	2

- 4. КРАЄЗНАВЧА БІБЛІОГРАФІЯ
  - 4.1. Історія краєзнавчої бібліографії
    - 4.1.1. Бібліографи-краєзнавці
      - 4.1.1.1. Персоналії
  - 4.2. Теоретичні питання краєзнавчої бібліографії
  - 4.3. Методика і організація краєзнавчої бібліографії
    - 4.3.1. Методичні посібники з підготовки краєзнавчої бібліографії
    - 4.3.2. Система краєзнавчих бібліографічних посібників
      - 4.3.2.1. Універсальні та комплексні посібники літератури про край
        - 4.3.2.1.1. Поточні посібники
        - 4.3.2.1.2. Ретроспективні посібники
      - 4.3.2.2. Галузеві і тематичні посібники
        - 4.3.2.2.1. Біобібліографічні і персональні посібники
      - 4.3.2.3. Бібліографія краєзнавчої бібліографії
      - 4.3.2.4. Показчики місцевого друку
- 5. ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ КРАЄЗНАВЧИХ ДОКУМЕНТІВ
  - 5.1. Практика інформаційно-бібліографічної роботи
    - 5.1.1. Наукові бібліотеки
    - 5.1.2. Масові бібліотеки
    - 5.1.3. Бібліотеки для дітей та юнацтва
    - 5.1.4. Зарубіжні бібліотеки
    - 5.1.5. Інші бібліотеки
  - 5.2. Масові форми популяризації краєзнавчих знань, досвід роботи
    - 5.2.1. Наукові бібліотеки
    - 5.2.2. Масові бібліотеки
    - 5.2.3. Бібліотеки для дітей та юнацтва
    - 5.2.4. Зарубіжні бібліотеки
    - 5.2.5. Інші бібліотеки

ТЕОРІЯ, МЕТОДИКА І ПРАКТИКА БІБЛІОТЕЧНОГО КРАЄЗНАВСТВА
(предметні рубрики, основні параметри)

Предметна рубрика		Географічний підзаголовок	Хронологічний підзаголовок	Формальний підзаголовок (аспект)
<ul style="list-style-type: none"> - загальні питання КБД; офіційні документи, регламентуючі документи - конференції, семінари - асоціації - історія КБД; діячі (персоналії) - організація КБД - теорія КБД - термінологія КБД - видавнича діяльність - методика КБД - координація КБД - дослідження наукові - ресурси; краєзнавчі, бібліографічно-інформаційні - технології; інноваційні - кадри; підготовка, підвищення кваліфікації 	<p align="center">- бібліотеки; наукові, масові, для дітей, для юнацтва, учбових закладів, галузеві, зарубіжні; музеї, архіви</p>	<p align="center">Географічне найменування</p>	<p align="center">Хронологічні межі</p>	<p align="center">Офіційні документи</p> <p align="center">Наукові праці; автореферати дисертацій</p> <p align="center">Посібники методичні</p> <p align="center">Досвід</p> <p align="center">Навчальні видання; учбові посібники</p> <p align="center">Показчики бібліографічні; універсальні і комплексні, поточні, ретроспективні, галузеві і тематичні, біобібліографічні і персональні, другого ступеня, місцевого друку</p>

Предметна рубрика		Географічний підзаголовок	Хронологічний підзаголовок	Формальний підзаголовок (аспект)
ФОНДИ (краєзнавчі)	<ul style="list-style-type: none"> - формування; комплектування, організація, збереження - використання - друк місцевий - примірник обов'язковий; загальнодержавний, місцевий 	бібліотеки; наукові, масові, для дітей, для юнацтва, учбових закладів, галузеві, зарубіжні; музеї, архіви	Хронологічні межі	Офіційні документи Наукові праці; автореферати дисертацій Посібники методичні Досвід Навчальні видання; учбові посібники Показчики бібліографічні; універсальні і комплексні, поточні, ретроспективні, галузеві і тематичні, біобібліографічні і персональні, другого ступеня, місцевого друку
ІНФОРМАЦІЙНІ ПОШУКОВІ СИСТЕМИ	<ul style="list-style-type: none"> - мови інформаційні; дескрипторні (тезауруси), індексування (класифікації) - каталоги (картотеки); краєзнавчі зведені - програмне забезпечення (ІРБІС, ЛІБЕР, АЛЕФ і т.ін.) - бази (банки) даних; електронні, карткові - портали; регіональні 			

Предметна рубрика		Географічний підзаголовок	Хронологічний підзаголовок	Формальний підзаголовок (аспект)	
БІБЛІОГРАФІЯ (краєзнавча)	- історія; діячі (персоналії)	бібліотеки; наукові, масові, для дітей, для юнацтва, учбових закладів, галузеві, зарубіжні; музеї, архіви	Географічне найменування	Хронологічні межі	Офіційні документи Наукові праці; автореферати дисертацій Посібники методичні Досвід Навчальні видання; учбові посібники Показчики бібліографічні; універсальні і комплексні, поточні, ретроспективні, галузеві і тематичні, біобібліографічні і персональні, другого ступеня, місцевого друку
	- видавнича діяльність				
	- теорія				
	- методика				
	- організація; система краєзнавчих посібників				
- обслуговування; бібліотечне, інформаційне, масове - популяризація краєзнавства					